

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/85/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6721200492
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dzúriková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6721200492.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci žalobkyní: I/ A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. XXXX XXX/X, XXX XX C., II/ D. E., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXX, XXX XX F., III/ G. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX E., žalobkyne právne zastúpené JUDr. Ivanou Igazovou, advokátkou, so sídlom 811 07 Bratislava, Mýtna 11, IČO: 40 970 141, proti žalovanému I. J. J., K., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, XXX XX E., právne zastúpenému JUDr. Ing. Norbertom Kášom, advokátom, so sídlom Námestie republiky 283/4, 984 01 Lučenec, IČO: 42 193 796, o zriadenie vecného bremena, o odvolaní žalobkyní proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č. k. 14C/3/2021-391 zo dňa 14.02.2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 14C/3/2021-391 zo dňa 14. 02. 2023 p o t v r d z u j e.

II. Žalobkyne I/ až III/ s ú p o v i n é zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorý rozhodne o výške trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Zvolen (ďalej aj len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) žalobu žalobkyní zamietol (výrok I.). O trovách konania rozhodol súd tak, že žalobkyniam I/ až III/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky náhrady trov konania.

1.1 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyne sa žalobou zo dňa 02.02.2021, ktorá bola doručená súdu dňa 02.02.2021 v spojení s jej opravou zo dňa 02.02.2021 doručenou súdu dňa 02.02.2021, domáhali voči pôvodne žalovanej L. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX, XXX XX E. (ďalej len „pôvodne žalovanej“) zriadenia vecného bremena „in rem“ spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu cez pozemok parc. č. B. XXXX/X o výmere 214 m², trvalý trávny porast, ktorá nehnuteľnosť je zapísaná na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX pre katastrálne územie E., vedenom Okresným úradom J., katastrálnym odborom (ďalej len „sporný pozemok“) v prospech vlastníka stavby – rodinného domu súpisné číslo XXX, zapísaného na LV č. XXXX pre katastrálne územie E., postaveného na pozemku parc. č. B. XXXX/X, ďalej v prospech vlastníka stavby – hospodárskej budovy súpisné číslo XXX zapísanej na LV č. XXXX pre katastrálne územie E., postavenej na pozemku parc. č. B. XXXX/X a v prospech vlastníka stavby – rodinného domu súpisné číslo XX zapísaného na LV č. XXXX pre katastrálne územie E., postaveného na pozemku parc. č. B. XXXX/X, všetky LV vedené Okresným úradom J., katastrálny odbor, za primeranú náhradu preukázanú v konaní znaleckým posudkom, ktorú sú žalobkyne povinné vyplatiť pôvodne žalovanej. Sú podielovými spoluvlastníčkami rodinného domu súpisné číslo XXX žalobkyne I/ a II/ po 1-tine, žalobkyňa III/ v 1-ici, hospodárska budova súpisné číslo XXX je vo výlučnom vlastníctve žalobkyne III/ a rodinný dom súpisné číslo XX je vo výlučnom vlastníctve

žalobkyne II/ (ďalej len „stavby“ alebo „dotknuté nehnuteľnosti“). Rodinný dom súpisné číslo XXX je postavený na pozemku parc. č. B. XXXX/X zapísanom na LV č. XXXX vo vlastníctve žalobkyne III/, hospodárska budova súpisné číslo XXX je postavená na pozemku parc. č. B. XXXX/X zapísanom na LV č. XXXX vo vlastníctve žalobkyne III/ a rodinný dom súpisné číslo XX je postavený na pozemku parc. č. B. XXXX/X, zapísanom na LV č. XXXX vo vlastníctve žalobkyne II/. V žalobe žalobkyne ďalej uviedli, že odo dňa skolaudovania stavieb bol až doposiaľ prístup k stavbám zabezpečený po prístupovej ceste nachádzajúcej sa (ležiacej) na viacerých na seba naväzujúcich pozemkoch vo vlastníctve viacerých osôb s jej vyústením resp. napojením na hlavnú verejnú (obecnú) komunikáciu. Pôvodne žalovaná je vlastníkom jedného z pozemkov ležiacich pod prístupovou cestou spájajúceho dotknuté nehnuteľnosti resp. stavby s verejnou komunikáciou. Ide o pozemok parc. č. B. XXXX/X o výmere 214 m², trvalý trávny porast, v katastrálnom území E. (sporný pozemok). Tento pozemok vo vlastníctve pôvodnej žalovanej využívajú na prístup (prechod a prejazd) k dotknutým nehnuteľnostiam (stavbám) ako ich vlastníci desaťročia, t.j. od skolaudovania stavieb, hoci v tomto čase ešte nemal pridelené samostatné parcelné číslo parc. č. CKN. Skutočnosť, že uvedený pozemok vždy tvoril prístupovú cestu vyplýva i z „Vyjadrenia Obce E. k užívaniu cesty“ zo dňa 08.09.2020, v ktorom obec uvádza, že k dotknutým nehnuteľnostiam (stavbám) „je vedená prístupová cesta cez pozemok – KN – C parc. č. XXXX/X a XXXX“ a dodáva, že „k uvedeným nehnuteľnostiam ide o jedinú prístupovú cestu, ktorá je využívaná nielen na prechod pešo, ale aj na prejazd motorovými vozidlami od roku evidencie nehnuteľnosti. Uvedená cesta je používaná celoročne, obec vykonáva na uvedenej ceste údržbu – jedná sa o rez konárov zasahujúcich do cesty a zimnú údržbu, čím zabezpečuje zjazdnosť cesty nielen pre záchranné zložky, ale aj pre doručovanie pošty a zabezpečenie lekárskej a opatrovateľskej starostlivosti“. Pozemok parc. č. B. XXXX/X je novovytvorená parcela zapísaná do katastra nehnuteľností v zmysle geometrického plánu len od roku 2020. Dovtedy bola táto síce zakreslená v katastri nehnuteľností (ako cesta), avšak pôvodne nemala pridelené samostatné parcelné číslo a prebiehala (bola zakreslená) na hranici medzi pozemkami parc. č. XXXX/X a parc. č. XXXX/X, ako to vyplýva z pôvodnej (staršej) katastrálnej mapy. V roku 2020 bola táto cesta nanovo zameraná čo do priebehu jej hraníc a bolo jej pridelené parc. č. B. XXXX/X. Nakoľko mali z dôvodu predídania sporom po zápise cesty ako samostatnej parcely do katastra nehnuteľností v prospech pôvodnej žalovanej ako vlastníčky tejto parcely záujem vzájomné právne vzťahy z toho plynúce usporiadať s pôvodne žalovanou tak, aby ich užívanie sporného pozemku bolo v súlade s právom, viackrát opakovane ústne, i prostredníctvom tretích osôb oslovili pôvodnú žalovanú a ponúkli jej riešenie situácie. Nakoľko toto ostalo bez odozvy, za rovnakým účelom zaslali pôvodne žalovanej dňa 02.10.2020 list „Výzva na vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu s uzatvorením zmluvy o zriadení vecného bremena cesty“, ktorej predmetom bol návrh na uzatvorenie písomnej zmluvy o odplatnom zriadení vecného bremena „in rem“ k spornému pozemku. Pôvodne žalovaná na túto ich výzvu nereagovala. Z jej konania resp. nekonania je zrejmé, že s uzavretím dohody o zriadení vecného bremena nesúhlasí a dohoda preto s ňou ohľadom zriadenia vecného bremena za odplatu nie je možná. Preto podali predmetnú žalobu s odkazom na právne posúdenie podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ako vlastníci stavieb, nakoľko nie sú vlastníkami príslušného pozemku a prístup k ich stavbám nemožno zabezpečiť inak, pretože dohoda o zriadení vecného bremena s pôvodne žalovanou možná nie je, boli nútení požiadať súd o zriadenie vecného bremena, inak by boli obmedzení na svojich právach riadne užívať svoje stavby pre nemožnosť prístupu k nim, čo je potrebné riešiť zákonným spôsobom. Pôvodne žalovaná týmto zásahom do jej práv neutrpí, sporný pozemok je už roky využívaný ako cesta a to nielen nimi, ale i obcou a inými osobami. Pôvodne žalovaná ho i vzhľadom na jeho tvar, polohu a doterajšie využitie na nič iné využiť prakticky nemôže, pričom zásah do jej práv bude navyše kompenzovaný primeranou náhradou. S ohľadom na lokalizáciu a tvar sporného pozemku v teréne nepovažovali za účelné a hospodárne vyhotovenie geometrického plánu, na základe ktorého by bolo vecné bremeno zakreslené, nakoľko realizácia práv z vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu je možná len za využitia sporného pozemku ako celku, teda v celom jeho rozsahu, čo zároveň vylučuje prípadnú neurčitosť rozsahu vecného bremena. Podľa nich je nepochybné, že prístupovú cestu tvorí práve a len celý priebeh pozemku parc. č. B. XXXX/X v celom jej v katastri nehnuteľností zakreslenom rozsahu i s jej naväzanosťou na pozemok parc. č. CKN XXXX, ktorý je pokračovaním prístupovej cesty k ich stavbám. Ohľadne primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena pre pôvodne žalovanú resp. na určenie výšky tejto primeranej náhrady navrhli znalecké dokazovanie.

1.2 Ďalej súd prvej inštancie konštatoval jednotlivé vyjadrenia sporových strán, v konaní vykonané dôkazy a závery z nich vyplývajúce. Uviedol, že vo veci bolo nesporné a preukázané, že žalobkyne sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu súp. č. XXX v kat. území E. postaveného na pozemku parc. č. B. XXXX/X a to žalobkyňa 3/ v 1/2 - ici a žalobkyne II/ a I/ v 1/4 - ine. Žalobkyňa III/ je zároveň

výlučnou vlastníčkou v 1/1 – ine súp. č. XXX v kat. území E. postavenej na pozemku parc. č. B. XXXX/X, ktorá skutočnosť vyplýva z LV č. XXXX a ďalej, že žalobkyňa II/ je výlučnou vlastníčkou v 1/1 – ine rodinného domu súp. č. XX v kat. území E. a žalobkyňa III/ je výlučnou vlastníčkou v 1/1 – ine pozemkov v kat. území E., na ktorých je postavený rodinný dom súp. č. XXX a hospodárska budova súp. č. XXX. Žalobkyne v konaní žiadali zriadiť vecné bremeno „in rem“ spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez príľahlý pozemok, t. j. zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníkov uvedených stavieb – rodinného domu súp. č. XXX, rodinného domu súp. č. XX a hospodárskej budovy súp. č. XXX spočívajúce v tzv. práve cesty cez príľahlý pozemok. Vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu a prejazdu žiadali zriadiť cez príľahlý pozemok parc. č. XXXX/X trvalý trávny porast o výmere 214 m² v kat. území E., ktorého výlučným vlastníkom v 1/1 – ine je žalovaný. V konaní nebola medzi stranami sporná skutočnosť, že predmetný pozemok je pozemkom príľahlým, teda pozemkom, cez ktorý sa žalobkyne môžu dostať od dotknutých stavieb k verejnej komunikácii. Rodinný dom č. XXX je využívaný na bývanie žalobkyňou III/. Táto užíva i hospodársku budovu súp. č. XXX, rodinný dom súp. č. XX nie je využívaný, nakoľko vyžaduje stavebné úpravy a rekonštrukciu vzhľadom na svoj technický stav. Pokiaľ žalobkyne odôvodňovali žalobu tým, že sporný pozemok ako časť prístupovej cesty je využívaný vlastníkami dotknutých stavieb dlhodobo desaťročia a to od ich skolaudovania, k tomu súd uviedol, že žalobkyne sa v konaní nedomáhali určenia, že nadobudli právo prechodu a prejazdu výkonom tohto práva (vydržaním), preto pre súd nebolo významné zisťovanie a preukazovanie, kadiaľ pôvodní majitelia prechádzali k týmto stavbám. Žalobkyne sa nedomáhali v konaní určenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním. V konaní bolo nevyhnutné skúmať kumulatívne splnenie všetkých hmotnoprávných podmienok pre zákonné zriadenie vecného bremena uvedených v ust. § 151o/ ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd skúmal, či prístup vlastníka, teda žalobkyň k dotknutým stavbám nie je možné zabezpečiť inak, keď základná obrana žalovaného v konaní bola, že prístup žalobkyň k dotknutým stavbám je možné zabezpečiť inak, pričom v tejto súvislosti tvrdil, že žalobkyne ku svojim stavbám využívajú aj iný prístup, ktorý je podľa žalovaného tiež možný a to cez pozemok parc. č. A. XXXX/XX. Žalobkyne v konaní popierali, že by k dotknutým stavbám mali zabezpečený žiaden prístup cez pozemok parc. č. EKN XXXX/XX z dôvodu, že ide o oráčinu a pole s vysadenou poľnohospodárskou plodinou, ďalej, že pozemok má vysokú stúpavosť (prevýšenie), parcelu tiež križuje vysoké napätie, táto je v podielovom spoluvlastníctve 153 podielových spoluvlastníkov, navyše v dlhodobom prenájme M. J. E. na základe nájmovej zmluvy, ktorá bola uzatvorená na dobu určitú do roku 2032. Predmetný pozemok je síce v podielovom spoluvlastníctve žalobkyň I/ a II/, žalobkyňa III/ však nie je spoluvlastníčkou tejto parcely. Z vykonaného dokazovania pred súdom vyplynulo, že pozemok EKN XXXXX/XX v kat. území E. je zapísaný na LV č. XXX, ide o trvalý trávny porast o výmere 309.862 m². Tento je v spoluvlastníctve 153 podielových spoluvlastníkov. Medzi nimi sú podielovými spoluvlastníkmi tohto pozemku i žalobkyňa I/, žalobkyňa II/. Spolu žalobkyne I/ a II/ vlastnia z tejto parcely spoluvlastnícky podiel 177/2400 v prepočte na výmeru 22.852,32 m². Pokiaľ žalobkyne v konaní tvrdili, že jediný prístup k dotknutým stavbám je prístup cez prístupovú cestu, ktorej časť leží na pozemku žalovaného, toto tvrdenie sa v konaní preukázalo ako nepravdivé. Z oznámenia Obce E. zo dňa 02.02.2022, ktoré na dôkaz v konaní predložil žalovaný, totiž vyplýva, že miestnym šetrením bolo Obcou E. zistené, že v poslednom období sa využíva prístup k dotknutým stavbám patriacim žalobkyňiam, aj prístup cez parcelu EKN XXXX/XX, ktorý však nie je zakreslený a zaevidovaný v katastri nehnuteľností, pričom obec sa o tento prístup nestará. Obec E. síce vydala toto stanovisko odlišne od stanoviska č. XXX/XXXX zo dňa 08.09.2020, ktoré na dôkaz v konaní predložili žalobkyne, a z ktorého vyplýva, že jediným prístupom je prístupová cesta cez parcely XXXX/X a XXXX, ale starosta Obce E., ktorý bol v konaní vypočutý ako svedok (H. L. F.) objasnil, že predchádzajúce stanovisko Obce E. bolo vydané v tom zmysle, že ide o jediný prístup, ktorého zjazdnosť zabezpečuje Obec E. a jediný prístup, ktorý je sčasti zakreslený v katastri nehnuteľností. Potvrdil ďalej skutočnosť, že miestnym šetrením, ktoré bolo vykonané na žiadosť žalovaného, sa zistilo, že v súčasnosti je využívaný k rodinnej usadlosti žalobkyň i prístup cez parcelu EKN XXXX/XX. O tejto skutočnosti svedčili v konaní aj ďalšie dôkazy a to predložená fotodokumentácia, keď táto skutočnosť vyplynula i z obhliadky na mieste samom vykonanej súdom, keď navyše pri obhliadke bolo preukázateľne zistené, že parc. č. EKN XXXX/XX priamo nadväzuje na verejnú komunikáciu, teda z verejnej komunikácie je priamy prístup na túto parcelu. Hoci ide o trvalý trávny porast (ako i v prípade sporného prístupu), v čase vykonania miestnej obhliadky bolo preukázateľne zistené, že v teréne sú viditeľné znaky prechodu a prejazdu motorovým vozidlom po tejto parcele krajom parcely. Tým bolo vyvrátené nielen tvrdenie žalobkyň, že cez túto parcelu prístup nie je možný, ale i tvrdenie žalobkyň, že cez túto parcelu je možný prechod len pešo, nanajvýš štvorkolkou. Ďalším dôkazom vyvracajúcim toto tvrdenie žalobkyň bol aj videozáznam na CD nosiči, ktorý predložil v konaní žalovaný a ktorý bol zhotovený žalovaným v apríli 2021 a ktorým žalovaný preukazoval prejazd cez túto parcelu motorovým vozidlom typu N. B. šedej farby, o ktorom žalobkyňa

I/ potvrdila, že ide o motorové vozidlo patriace jej. Z obhliadky na mieste samom tiež nevyplývalo také prevýšenie terénu, že by prístup cez túto parcelu EKN XXXX/XX nebol motorovým vozidlom zjazdný, keď nemôže byť dôvodom na zriadenie vecného bremena a obmedzenie žalovaného ako vlastníka len tá skutočnosť, že prístup po spornom pozemku je pre žalobkyne výhodnejší a pohodlnejší. Relevantným pre zriadenie vecného bremena to tiež nie je zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka (I. ÚS 197/2018). Napokon i žalobkyne v priebehu konania potvrdili, že prístup cez parcelu EKN XXXX/XX využívajú k dotknutým stavbám, avšak len na prechod pešo. Z vykonanej obhliadky nevyplývalo potvrdenie ani tejto skutočnosti, že by v prístupe cez túto parcelu bránilo vedenie elektrického napätia. Stopy prejazdu motorovým vozidlom boli v teréne cez túto parcelu poznateľné obídením stĺpu elektrického napätia. Prístup cez parcelu EKN XXXX/XX ďalej, ako vyplývalo z obhliadky je možný úplným krajom tejto parcely, ktorá je v tejto časti trvalým trávny porastom, nie oráčinou, ako to tvrdili žalobkyne, ktorá by sa využívala na poľnohospodárske účely. Nakoľko prístup prechádza krajom parcely, využívanie takéhoto prístupu podľa názoru súdu nemôže brániť v riadnom využívaní zvyšujúcej časti rozsiahlej parcely, ktorá má výmeru 309.862 m² oproti záberu plochy prístupu, ktorý rozmer nie je významný oproti zvyšku parcely.

1.3 Napokon, v konaní sa nepreukázalo ani tvrdenie žalobkyň, že táto parcela je v celosti v dlhodobom prenájme M. J. E.. Uvedené družstvo síce v stanovisku zo dňa 22.07.2021, ktoré v konaní predložili žalobkyne uviedlo, že nesúhlasí so zriadením ďalšej prístupovej cesty k dotknutým stavbám cez parcelu EKN XXXX/XX, avšak v konaní bolo žalovaným oproti tomuto stanovisku preukázané, že časť parcely EKN XXXX/XX, cez ktorú časť majú zabezpečený prístup k dotknutým stavbám žalobkyne užíva nie M. J. E., ale L. H., bytom E. XXX, ktorý je tiež jedným zo spoluvlastníkov tejto parcely, tak, ako to vyplýva z jeho vyjadrenia zo dňa 20.05.2022, ktoré v konaní predložil žalovaný a ktorý navyše zabezpečuje starostlivosť o tento prístup tak, že obstaráva v zimnom období vyhrnutie snehu z tohto prístupu mechanizmom. Tento navyše uviedol, že súhlasí s tým, aby časť tejto parcely ako prístup využívali žalobkyne k dotknutým stavbám. L. H. využíva túto časť parcely EKN XXXX/XX, ktorá je nateraz zahrnutá do dielu využívaného L. H. na obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy so súhlasom žalobkyň. Žalobkyne v konaní tak nepreukázali, že práve táto časť parcely EKN XXXX/XX, cez ktorú je možný prístup k dotknutým stavbám, je v obhospodarovaní M. J. E.. O tejto skutočnosti nesvedčí ani predložená nájomná zmluva, ktorá zo strany prenajímateľa nie je podpísaná a z ktorej prílohy, tiež nepodpísanej by mal podľa žalobkyň vyplývať prenájom časti tejto parcely o výmere 11.426,20 m² M. J. E.. Súd nemohol prehliadnuť ani tú skutočnosť, že na liste vlastníctva, kde je táto parcela zapísaná k žalobkyniam I/ a II/ ako podielovým spoluvlastníčkam, nie je zaznamenaný k ich spoluvlastníckym podielom nájomný vzťah pozemku pre M. J. E.. Súd mal tak na základe vykonaného dokazovania za to, že žalobkyne nepreukázali naplnenie všetkých hmotnoprávných podmienok pre zriadenie vecného bremena spornému pozemku, pretože tieto si môžu zabezpečiť prístup k dotknutým stavbám inak cez pozemok, ktorého sú žalobkyne I/ a II/ spoluvlastníčkami. Veľkosť ich spoluvlastníckeho podielu o výmere 22.852,32 m² v parcele EKN XXXX/XX, kadiaľ prístup prechádza, umožňuje podľa názoru súdu reálne vyčlenenie tohto prístupu tejto parcely bez obmedzenia užívania zvyšujúcej časti parcely pre jej doterajší účel, keď tento prístup v porovnaní so sporným prístupom z hľadiska charakteru nie je inou plochou. V obidvoch prípadoch ide o trvalé trávne porasty bez stavebných úprav a spevnenia. Ak by súd vyhovel žalobe žalobkyň a zriadil by vecné bremeno k spornému pozemku, vznikla by tak nevyváženosť medzi obmedzením vlastníckeho práva žalovaného oproti zriadenému právu výkonu vecného bremena, nakoľko žalobkyne majú zabezpečený prístup k stavbám z verejnej komunikácie cez pozemok v ich spoluvlastníctve so súhlasom jeho užívateľa. Z uvedeného dôvodu súd žalobu žalobcu zamietol.

1.4 O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobkyne I/ až III/ v zákonom stanovenej lehote prostredníctvom právneho zástupcu s poukazom na odvolacieho dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) Civilného sporového poriadku. Uviedli, že ako nesprávny a v rozpore s vykonaným dokazovaním sa javí skutkovo právny záver súdu prvej inštancie, že žalobkyne disponujú alternatívnym prístupom k stavbám po parcele EKN XXXX/XX, ktorým si môžu zabezpečiť ako prístup k ich stavbám. Žalobkyne uviedli, že žalobkyňa I/ a II/ je síce podielovou spoluvlastníčkou k uvedenej parcele, avšak žalobkyňa III/ G. H. nie je vôbec spoluvlastníčkou uvedeného pozemku. Uvedený alternatívny pozemok má výmeru 309.862 m² a okrem žalobkyň I/, II/ je v podielovom spoluvlastníctve celku vo viac ako 150 spoluvlastníkov. Žalobkyňa I/ a žalobkyňa II/ majú spoluvlastnícky podiel na alternatívnom pozemku spolu v súčte o veľkosti 59/800, t. j. podiel o veľkosti 7,375 % z celku. Tretia žalobkyňa nemá na tomto pozemku žiaden podiel, t. j. nie je vôbec spoluvlastníčkou uvedeného pozemku. Keď súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere o možnosti prístupu cez alternatívny pozemok EKN XXXX/

XX, nesprávne podľa žalobkýň skutkovo právne vec posúdil jednak čo do možnosti tento alternatívny prístup skutočne používať na prístup k stavbám žalobkýň, ale najmä čo do aplikácie § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka na daný skutkový stav. Žalobkyne I/, II/ s menšinovým spoluvlastníckym podielom na alternatívnom pozemku o veľkosti v súčte 7 % z celku by na zmenu užívania trvalého trávneho porastu museli získať súhlas nadpolovičnej väčšiny podielov zo všetkých viac ako 150 vlastníkov pozemku. Nie je reálne toľkých spoluvlastníkov osloviť a získať od nich súhlas na vybudovanie cesty na pozemku, ktorý je dnes lúka. Ak by táto v súčasnosti lúka mala tvoriť jedinú a hlavnú prístupovú cestu, t. j., ak by sa po nej malo pravidelne jazdiť k rodinným domom žalobkýň, vyžadovalo by si to zásadné terénne úpravy i z dôvodu veľkej stúpavosti smerom k verejnej ceste, ktorá sa ukázala i na ohliadke. V opačnom prípade je najmä za mokra a v zimných mesiacoch táto alternatívna parcela nezjazdná. Žalobkyne poukázali na nesprávny výpočet podielov učený súdom prvej inštancie. Je tak zrejmé, že súd prvej inštancie pri vyhlasovaní rozsudku vychádzal z nesprávneho skutkového záveru ohľadom takej podstatnej veci (veľkosť spoluvlastníckeho podielu žalobkýň) na alternatívnom pozemku, ktoré ustálenie mohlo mať vzhľadom na povahu prejednávanej veci zásadný vplyv na jeho celkové posúdenie, či alternatívny prístup pre žalobkyne je alebo nie je možný a s prekonaním akých ťažkostí. Argument v bode 55. odôvodnenia, že v teréne boli na alternatívnom pozemku viditeľné znaky prechodu a prejazdu motorovým vozidlom, sa javí ako posúdený oddelene a nie v súvislosti s ostatnými dôkazmi. Prechod po alternatívnej parcele pomocou štvorkolky alebo na to určeného mechanizmu nepreukazuje zjazdnosť pozemku osobným automobilom za každého počasia. Dôkaz žalovaného preukazujúci možný jednorazový prechod osobným autom v období roka, keď nebol ani sneh, ani nebol terén podmáčaný a vo výnimočnom prípade, keď bol sporný prístup dočasne zahradený, bol tiež súdom vyhodnotený izolovane. Tento dôkaz nevyvracia tvrdenia žalobkýň, že prístup cez alternatívny pozemok za mokra, snehu i vzhľadom na ohliadke preukázaný veľký sklon na účely pravidelnej obsluhy ich rodinných domov bez stavebných úprav možný nie je.

3. Taktiež záver súdu prvej inštancie o nadviazaní parcely EKN XXXX/XX na verejnú komunikáciu a priamo k parcele žalobkýň je nesprávny, keď z katastrálnej mapy a súvisiaceho LV vyplýva, že žalobkyne I/, II/ sú vlastníčkami tohto pozemku, ktorým pokračuje sporný pozemok priamo až k ich stavbám a dokonca tvarom (úzky pás) práve aj kopíruje pokračovanie sporného pozemku – čo by cesty. V CKN stave táto parcela má síce číslo XXXX a na LV síce nemá evidovaných vlastníkov, ale v stave pozemno - knižnom teda E, je tento istý pozemok evidovaný ako parcela E č. XXXX/XX zastavaná plocha a nádvorie vedená na LV č. XXXX pre kat. úz. E., kde sú ako jej spoluvlastníčky uvedené všetky tri žalobkyne. Je teda nepochybné, že sporná parcela C č. XXXX/X vo vlastníctve žalovaného plynule nadväzuje na parcelu E č. XXXX/XX vo vlastníctve žalobkýň (a ďalších spoluvlastníkov) až k usadlosti žalobkýň stavbám č. XXX, č. XXX a č. XX. Súd prvej inštancie však opomenul vziať do úvahy, že v prípade sporného pozemku ide o rovinu, na rozdiel od alternatívneho pozemku, ktorý má vysokú stúpavosť preukázanú aj na ohliadke. V čase dažďov a v zimných mesiacoch je zásadný rozdiel, či sa prechádza automobilom po nespevnenom pozemku, ktorý je rovinatý alebo po svahovom teréne. Súd prvej inštancie v bode 51. odôvodnil svoje rozhodnutie aj neprimeraným zásahom do práv vlastníka sporného pozemku. Žalobkyne súhlasili, že ak je potrebné zasiahnuť do viacerých práv, je vždy na mieste aplikovať tzv. test proporcionality. Žalobkyne poukázali na to, že žalovaný kúpil sporný pozemok až v priebehu súdneho konania. V okolí nie je vlastníkom žiadnej inej parcely. V konaní len ústne tvrdil, že na susednej parcele môže chcieť so súhlasom jej vlastníka v budúcnosti stavať. Tento svoj zámer však ničím nepodložil a nie je ani ničím preukázané, že by mu v budúcnosti v tejto hypotetickej stavbe zriadenie vecného bremena na spornom pozemku bránilo. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie tak nie je zrejmé, v čom videl súd za daných okolností zriadenie vecného bremena za poskytnutie primeranej náhrady za taký zásah do vlastníckych práv žalovaného, ktorý by až porušoval dobré mravy.

4. Súd prvej inštancie tak v neposlednom rade nesprávne vyhodnotil mieru zásahu do toho ktorého práva strán v prípade zriadenia vecného bremena, keď na jednej strane žalovaný by zriadením vecného bremena neutrpel, nakoľko neosvedčil žiadnu potrebu aktuálne pozemok užívať a za zriadenie vecného bremena by bol primerane „odškodnený“ a na strane druhej bez možnosti užívať sporný pozemok žalobkyne sú ohrozené čo do priameho výkonu ich vlastníckeho práva, keď stavby v ich vlastníctve nemôžu užívať, ak k nim nemajú riadny a za každého počasia použiteľný prístup. M. E. ako nájomca a zároveň ako jeden zo spoluvlastníkov v konaní vyjadrilo písomne nesúhlas so zmenou užívania alternatívneho pozemku. Svoje nájomné vzťahy a ich trvanie má M. E. zapísané aj priamo v katastrí. Naopak, ak pán L. H., ktorý len na základe ústnej dohody užíva a čerpá dotácie na malú časť alternatívneho pozemku pre účely súdneho konania vyhlásil, že by nemal námietky, aby sa po časti, na

ktorú má nahlásené užívanie čerpanie dotácií on, chodilo, takéto vyhlásenie je nutné v kontexte všetkých ostatných dôkazov – keďže je navyše príbuzný pôvodnej žalovanej – hodnotiť len ako dočasné a účelové vyjadrenie pre účely súdneho konania – kde je zrejmé, že ak by žalobkyne iniciovali vybudovanie cesty na alternatívnom pozemku, tento svoj súhlas by ako jeden zo spoluvlastníkov parcely nepochybne odvolal, nakoľko na spevnenú plochu, ani na cestu by dotácie čerpať nemohol. Žalobkyne tiež namietali, že záver súdu prvej inštancie o možnosti reálne vyčleniť prístup vzhľadom na ideálnu výmeru patriacu spolu žalobkyniam I/ a II/, ktorá je 22.852,32 m, neobstojí. Na reálne vyčlenenie prístupu, ktoré odporúča súd prvej inštancie, by žalobkyne museli osloviť ostatných 150 spoluvlastníkov a v súčinnosti s nimi uzatvoriť písomnú dohodu o reálnom geometrickom rozdelení a vyčlenení cesty na pozemku do výlučného vlastníctva žalobkýň I/ a II/ alebo v prípade „nedohody“ by museli žalobkyňa I/ a II/ iniciovať žalobu proti viac ako 150 spoluvlastníkom o zrušenie a vyporiadanie ich podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením parcely, čo je vzhľadom na počet účastníkov takejto žaloby nereálne a výsledok by nebolo možné očakávať ani o 10 rokov. Dovtedy žalobkyne nebudú mať prístup k svojmu pozemku. Rozhodujúce je, že uvedená výmera žalobkýň I/, II/ predstavuje len 7 % z celkovej výmery v pomere k celku, teda bez súhlasu nadpolovičnej väčšiny vlastníkov podielov nemôžu s parcelou pri takejto zásadnej veci ako vybudovanie cesty nijako nakladať. S uvedeným sa súd prvej inštancie v písomnom odôvodnení prakticky vôbec nevysporiadal. Žalobkyne preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil alebo, aby ho zmenil tak, že žalobe žalobkýň v zmysle navrhovaného žalovaného návrhu vyhovie.

5. K odvolaniu žalobkýň sa vyjadril žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že nesúhlasí s bodom 1. podaného odvolania, pretože práve v súlade s vykonaným dokazovaním sa jednoznačne preukázalo, že žalobkyne disponujú alternatívnym prístupom cez parcelu, ku ktorej majú spoluvlastnícky podiel. O dôslednom oboznámení sa súdu so skutkovým stavom svedčia body 48., 49., 51. až 58. odôvodnenia rozsudku. Vo svojom odvolaní žalobkyne matematicky vyčíslujú svoj podiel v alternatívnom pozemku, avšak alternatívny prístup nespochybňujú. Rovnako, žalobkyne uvádzajú výmeru pozemku s alternatívnym prístupom a uvádzajú počet spoluvlastníkov, avšak alternatívny prístup nespochybňujú. Podľa názoru žalovaného sa so skutočnosťou, že žalobkyňa III/ nie je podielovou spoluvlastníčkou, prvoinštančný súd sa zaoberal a vysporiadal sa s ňou v bode 58. napadnutého rozsudku. Podiel o veľkosti 7,375 % z celku pozemku s alternatívnym prístupom v rukách dvoch spoluvlastníkov tej žalobkyne I/ a II/ pri počte 150 spoluvlastníkov sa javí žalovanému ako mimoriadne priaznivý. Žalobkyne ani v tomto bode nespochybňujú existujúcu alternatívu prístupu. Žalovaný uviedol, že veľkosť podielu spoluvlastníckeho žalobkýň, ktorým alternatívny prístup prechádza, umožňuje reálne vyčlenenie tohto prístupu z tohto pozemku bez obmedzenia užívania zvyšujúcej časti pozemku pre jej doterajší účel. Žalovaný uvádza, že nie je pravdou, že si alternatívny prístup vyžaduje zásadné terénne úpravy. Alternatívny prístup je zjazdový bežným osobným autom. K tejto skutočnosti a to najmä s poukazom na výsledky vykonanej obhliadky zaujal súd prvej inštancie stanovisko v bode 55. napadnutého rozsudku. Úvahou na strane špekulácie možno dospieť k názoru, že pokiaľ v rukách dvoch žalobkýň je sústredených 7 % spoluvlastníckeho podielu, potom zvyšným 150 – im spoluvlastníkom pripadá 93 %, teda aritmeticky na jedného spoluvlastníka pripadá 0,62 %. Žalovaný sa plne stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu, že veľkosť spoluvlastníckeho podielu žalobkýň zaručuje ďalšie nerušené užívanie alternatívneho prístupu. Žalovaný ďalej uviedol, že v prípade parcely E XXXX/XX je 118 spoluvlastníkov, pričom túto skutočnosť žalobkyne opomenuli. Zaujímavou sa tak javí skutočnosť, že kým pri alternatívnom prístupe na parcele XXXX/XX žalobkyne pri existencii 150 spoluvlastníkov poukazujú na obtiažnosť zriadenia alternatívneho prístupu, ktorý už dlhé roky existuje, pri parcele E XXXXXX takýto problém nemajú. Pokiaľ žalobkyne hovoria o neprekonateľných prekážkach spojených napr. so získaním súhlasu nadpolovičnej väčšiny spoluvlastníkov za účelom vybudovania cesty, žalovaný zdôraznil, že alternatívny prístup už dlhé roky existuje a je využívaný. Uvedená skutočnosť bola aj predmetom dokazovania. Záverom žalovaný zdôraznil, že nikdy nebránil žalobkyniam prechádzať k svojim nehnuteľnostiam cez svoj pozemok a taktiež v priebehu konania sa preukázalo, že časť parcely s alternatívnym prístupom obhospodaruje L. H., ktorý voči alternatívne prístupu nemá žiadne výhrady a zároveň zabezpečuje zjazdovosť alternatívneho prístupu. Žalovaný má tak za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol vo veci, keď pre nesplnenie hmotnoprávnych podmienok žalobe nevyhovel.

6. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrili žalobkyne I/ až III/ prostredníctvom právneho zástupcu. Uviedli, že žalobkyne počas celého konania, aj v podanom odvolaní opakovali, že v zmysle judikatúry v obdobných veciach existencia možnosti zabezpečiť prístup inak, znamená, že alternatívna trasa musí nielen hypoteticky, resp. papierovo existovať, ale musí byť aj fyzicky možná, t. j. pri maximálnej snahe subjektu

reálne i legálne, t. j. bez porušenia zákona – použiteľná. V odvolaní žalobkyne uviedli prečo, ani pri akejkolvek ich maximálnej snahe nie je mysliteľné, aby si dokázali zabezpečiť súhlas, hoci len vyjadrenie, alebo spätnú väzbu 150 vlastníkov parcely EKN č. XXXXX, po ktorej údajne podľa názoru súdu prvej inštancie i žalovaného vedie alternatívna trasa. Spoluvlastnícky podiel žalobkýň o veľkosti 7,375 % na alternatívnej parcele hodnotí žalovaný ako mimoriadne priaznivý. Tento je však stále menšinový a na účely splnenia podmienok § 139 ods. 2 OZ je tento nedostatočný na akékoľvek rozhodovanie o nakladaní, čo znamená, že bez súhlasu nadpolovičnej väčšiny vlastníkov všetkých spoluvlastníckych podielov nie sú žalobkyne schopné pozemok ani reálne rozdeliť, ani získať prípadné stavebné povolenie na zriadenie prístupovej cesty, kedy by sa vyžadoval súhlas minimálne nadpolovičnej väčšiny vlastníkov podielov. Žalobkyne preto trvajú na tom, že prístup cez alternatívnu parcelu bez toho, aby sa tak neoprávnené zasiahlo do práv ostatných spoluvlastníkov, nie je možný. Taktiež zopakovali, že tento nie je najmä fyzicky možný za mokra v zimných mesiacoch. Žalobkyne tiež popreli, že by sa v konaní preukázalo, že alternatívny prístup existuje a že ho žalobkyne užívajú. Skutočnosť, že v čase, keď zrejme žalovaný účelovo zahradil prístup po spornej ceste a nebolo sa ako dostať autom za žalobkýňou v III/ rade, ktorá z dôvodu vysokého veku vyžaduje kontrolu a starostlivosť, prešli po poli patriacom ďalším 150 – im spoluvlastníkom predstavujúcim podľa žalovaného alternatívny prístup, nepreukazuje, že takýto prístup je možný na účely pravidelného prístupu k nehnuteľnostiam žalobkýň vrátane prístupu záchrany zložiek hasičskej techniky a podobne. Žalobkyne popierajú i tvrdenie, že obhliadkou sa nepreukázalo prevýšenie terénu a alternatívnej parcely do tej miery, že by alternatívna parcela nebola motorovým vozidlom zjazdná. Obhliadka sa konala „v najvyššom lete“ za slnečného počasia a za sucha a súd pri nej skúmal terén len prechodom pešo a voľným okom. Možnosť prechodu po alternatívnej parcele automobilom za zimného počasia súd na účely rozhodovania preukázaný nemal, pričom žalobkyne od počiatku tvrdia nemožnosť prejazdu (vyjdenia do kopca) po alternatívnej trase, najmä v zimných mesiacoch, nakoľko opakujú, že ide o obyčajnú zatrávenú lúku vo vzťahu. V žiadnom prípade nie o prístupovú cestu, ako napokon vyplýva i z fotodokumentácie vyhotovenej na ohliadke. Napriek tvrdeniam žalovaného, že on osobne prístupu nebráni, bol prístup opakovane zahradený najskôr odstaveným automobilom, neskôr paletami, kde žalobkyne boli nútené vyzývať na ich odstránenie. Uvedené je nedostatočné preto, aby bol naplnený zákonný obsah pojmu zabezpečený prístup k stavbe. Žalovaný vo vyjadrení opakovane uviedol, že žalobkyniam nebráni v prístupe cez sporný pozemok. Vnútorne nelogicky preto vyznieva procesná obrana žalovaného v konaní, že na spornej parcele v budúcnosti plánuje stavať, čo však ničím nepreukázal.

7. K vyjadreniu žalobkýň sa vyjadril žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu, keď uviedol, že žalobkyne vo svojom vyjadrení nepredložili žiadne nové relevantné tvrdenia. Žalovaný preto zotrval na svojom stanovisku, ktoré zhrnul tak, že v priebehu prvoinštančného konania bolo preukázané, že k nehnuteľnostiam žalobkýň existuje alternatívny prístup, ktorý žalobkyne i používajú; žalovaný nebráni používaniu svojho pozemku žalobkyniam v miere doterajšieho používania a zriadenie vecného bremena považuje žalovaný za neprimeraný zásah do výkonu svojich vlastníckych práv.

8. V dôsledku odvolania podaného žalovanými proti rozsudku súdu prvej inštancie krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP „a contrario“ rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Na základe podaného odvolania žalobkýň, tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôkazy vykonané v konaní

vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd uvádza, že odvolatelia v podanom odvolaní neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo veci samej), nežiadali ani doplniť dokazovanie za podmienok ustanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré by nemohli bez svojej viny byť prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní o veci vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom v súdnej veci neboli naplnené procesné predpoklady doplňovať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s ust. § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobkýň a odvolacie dôvody uvedené v podanom odvolaní odvolací súd konštatuje, že podané odvolanie nie je dôvodné, nemožno mu vyhovieť. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok.

12. Nad rámec uvedeného a k jednotlivým zásadným odvolacím námietkam žalobkýň odvolací súd uvádza nasledovné:

12.1 V prejednávanej veci súd prvej inštancie žalobu žalobkýň o zriadenie vecného bremena zamietol. Vec právne posúdil podľa § 151o odsek 3 Občianskeho zákonníka, pričom v odôvodnení rozsudku zvýraznil, že žalobkyne nežiadali, aby súd rozhodol o určení práva vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu vydržaním, kedy súd z hľadiska hmotnoprávnych podmienok pre zriadenie vecného bremena sa zaoberal námietkou žalovaného, že prístup vlastníka k stavbe je možné zabezpečiť aj inak, a to cez pozemok parc. registra E KN XXXX/XX, ktorého sú žalobkyne 1/, 2/ i podielovými spoluvlastníkmi. Keďže vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že k nehnuteľnostiam žalobkýň je možný prístup i cez iný, vyššie uvedený pozemok, žalobu žalobkýň ako nedôvodnú zamietol.

12.2 Podstatným obsahom odvolania a odvolacími námietkami žalobkyne namietajú predovšetkým uvedený nesprávne vyvodený záver súdu prvej inštancie o možnosti prístupu k nehnuteľnostiam práve po pozemku na parc. registra E KN XXXX/XX, nakoľko ako v odvolaní uvádzajú, nie je na využívanie prístupu k nehnuteľnostiam vhodný, a to z dôvodu neprimeraného prevýšenia a v tom dôsledku i nezjazdnosti pozemku za nepriaznivých poveternostných podmienok a v závislosti od počasia a taktiež žalobkyne poukázali na tú skutočnosť, že akákoľvek zmena užívania vyžadujúca súhlas ostatných podielových spoluvlastníkov daného pozemku EKN XXXX/XX je mimoriadna obtiažna, problematická či dokonca nemožná vzhľadom na veľký počet podielových spoluvlastníkov, ktorí by s uvedeným museli súhlasiť.

13. Po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie, obsahu spisového materiálu, ako aj jednotlivých odvolacích námietok žalobkýň, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobkýň nie je dôvodné a nemožno mu vyhovieť.

14. V podanom odvolaní žalobkyne namietali, že pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere o možnosti prístupu cez alternatívny pozemok parc. registra E KN č. XXXX/XX, vec nesprávne skutkovo a právne posúdil, jednak čo do možnosti tento alternatívny prístup skutočne používať, ale najmä čo do aplikácie ustanovenia § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka na daný skutkový stav. Namietali, že žalobkyne 1/, 2/ s menšinovým spoluvlastníckym podielom na alternatívnom pozemku o veľkosti v súčte 7 % z celku, by na zmenu užívania trvalého trávneho porastu museli získať súhlas nadpolovičnej väčšiny podielov zo všetkých viac ako 150 vlastníkov pozemku. Žalobkyne zvýraznili, že nie je reálne toľkých spoluvlastníkov osloviť a získať od nich súhlas na vybudovanie cesty na pozemku, ktorý je dnes lúka. Ak by žalobkyne chceli na alternatívnej parcele zriadiť čo i len čiastočne spevnenú cestu, napríklad vysypaním štrku smerom od verejnej cesty až po stavbu žalobkýň, už na takúto zmenu spoločnej veci by žalobkyne potrebovali súhlas minimálne nadpolovičnej väčšiny vlastníkov podielov od spolu viac ako 150 spoluvlastníkov.

14.1 Odvolací súd konštatuje, že uvedená odvolacia argumentácia žalobkýň nie je spôsobilá privodiť pozitívne rozhodnutie o zriadení vecného bremena, ako formy zásadného zásahu do vlastníckeho práva jediného vlastníka, keď v súdnej veci bolo dokazovaním zistené, že existuje i iný pozemok s porovnateľnou stúpavosťou (prevýšením), ktorý je rovnako trvalým trávnyim porastom – lúka, a ku ktorému navyše žalobkyniam 1/, 2/ svedčí vlastnícke právo v určitom podiele.

14.2 Súd prvej inštancie v súdnej veci konštatoval, že žalobkyne majú možnosť prístupu k svojim nehnuteľnostiam po, v súčasnosti obdobnom, porovnateľnom pozemku, pričom súd prvej inštancie nevzhliadol potrebu a v odôvodnení rozhodnutia ani neriešil otázku nutnosti vybudovania cesty,

dokazovaním nemal ustálený záver, že možnosť využitia alternatívneho prístupu by bola daná len po úprave alternatívneho pozemku (napr. vysypaním štrku, vybudovaním cesty, spevnením povrchu a pod.). Súd prvej inštancie posudzoval sporný pozemok a pozemok, po ktorom bol tvrdený možný alternatívny prístup za stavu, v akom sa oba tieto pozemky nachádzali v čase rozhodovania o veci, bez konštatovania potreby akýchkoľvek úprav. Predmetom posúdenia a porovnania súdom prvej inštancie bola možnosť prístupu po pozemku žalovaného za súčasného stavu a tvrdeného alternatívneho prístupu po pozemku parc. registra E XXXX/XX. Za uvedeným účelom vzhľadnutia označených pozemkov a možnosti prístupu, ich charakteru, miery prevýšenia, a teda dosiahnuteľnosti nehnuteľností žalobkyň, súd prvej inštancie vo veci vykonal i obhliadku na mieste samom. Po vzhľadnutí sporného pozemku a pozemku, po ktorom bol tvrdený alternatívny prístup, súd nezistil a nekonštatoval žalobkyňami tvrdené neprímerané prevýšenie, resp. stúpavosť pozemku a uvedenou otázkou sa i v odôvodnení rozhodnutia zaoberal.

14.3 Vykonanou obhliadkou súd prvej inštancie zistil, že parcela reg. EKN XXXX/XX priamo nadväzuje na verejnú komunikáciu, teda z verejnej komunikácie je priamy prístup na túto parcelu. Hoci ide o trvalý trávny porast, v čase vykonania miestnej obhliadky bolo preukázateľne zistené, že v teréne sú viditeľné znaky prechodu a prejazdu motorovým vozidlom po tejto parcele krajom parcely. Tým bolo vyvrátené nie len tvrdenie žalobkyň, že cez túto parcelu prístup nie je možný, ale i to tvrdenie žalobkyň, že cez túto parcelu je možný prechod len pešo, nanajvýš štvorkolkou. Ďalším dôkazom vyvracajúcim uvedené tvrdenie žalobkyň bol aj videozáznam na CD nosiči, ktorý predložil v konaní žalovaný, a ktorý bol zhotovený v apríli 2021, ktorým žalovaný preukazoval prejazd cez túto parcelu motorovým vozidlom typu N. B., o ktorom žalobkyňa 1/ potvrdila, že ide o motorové vozidlo patriace jej. Súd konštatoval, že z obhliadky na mieste samom tiež nevyplývalo také prevýšenie terénu, že by prístup cez túto parcelu EKN č. XXXX/XX nebol motorovým vozidlom zjazdny, keď nemôže byť dôvodom na zriadenie vecného bremena a obmedzenie žalovaného, ako vlastníka sporného pozemku, len tá skutočnosť, že prístup po spornom pozemku je pre žalobkyne výhodnejší a pohodlnejší. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že z vykonanej obhliadky nevyplývala ani tá tvrdená skutočnosť žalobkyňami, že by v prístupe cez túto parcelu bránilo vedenie elektrického napätia. Súd prvej inštancie obhliadkou zistil a konštatoval, že prístup cez parcelu EKN č. XXXX/XX je možný úplným krajom tejto parcely, ktorá je v tejto časti trvalým trávny porastom a nie oráčinou, ako to tvrdili žalobkyne, ktorá by sa využívala na poľnohospodárske účely. Keďže prístup prechádza krajom parcely EKN č. XXXX/XX, čo súd prvej inštancie zistil obhliadkou na mieste samom, využívanie takéhoto prístupu nemôže brániť v riadnom užívaní zvyšnej časti rozsiahlej parcely, ktorá má výmeru 309 862 m², oproti záberu plochy prístupu, ktorý nie je významný oproti zvyšku parcely.

15. Je tak nutné konštatovať, že okolnosti tvrdené žalobkyňami v podanom odvolaní nezodpovedajú skutkovému stavu, tak ako ho zistil súd prvej inštancie, a sám vlastným vzhľadnutím a zisťovaním si súd vytvoril objektívny obraz o možnosti prístupu k nehnuteľnostiam žalobkyň, o reálnej dostupnosti a dosiahnuteľnosti nehnuteľnosti žalobkyň, pričom súd dospel k jednoznačnému záveru, že tieto sú dostupné i bežným osobným motorovým vozidlom; nie je potrebná „štvorkolka“ ani iné vozidlo určené do terénu. Odvolaciu argumentáciu ako námietky žalobkyne prednášali už v konaní pred súdom prvej inštancie, a práve z toho dôvodu súd prvej inštancie pristúpil k vykonaniu miestnej obhliadky a na zistenie, posúdenie a zodpovedanie uvedených namietaných okolností (charakter pozemku, neprímeraná stúpavosť pozemku) sa zameril na mieste samom. Súd prvej inštancie však obhliadkou miesta a možností prístupu dospel k inému záveru, než aký navodzujú žalobkyne v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v podanom odvolaní.

16. V podanom odvolaní žalobkyne v podstatnom obsahu namietali i záver súdu prvej inštancie v otázke tvrdeného nesprávneho výpočtu podielov. Odvolací súd však konštatuje, že namietaná otázka (nesprávneho) percentuálneho vyjadrenia výpočtu podielov nemá relevanciu pre rozhodnutie o zriadení vecného bremena k pozemku iného vlastníka, nakoľko v súdnej veci bola konštatovaná tá okolnosť, že žalobkyne 1/, 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi pozemku, ktorý vyúsťuje na verejnú komunikáciu, a po ktorom sú nehnuteľnosti žalobkyň dosiahnuteľné porovnateľným spôsobom, než po pozemku žalovaného. Súd prvej inštancie uvedeným spôsobom vykonal i test proporcionality zásahu do iného vlastníckeho práva (do vlastníckeho práva inej osoby) pri zistení skutkového a právneho stavu prejednávanej veci. Už len samotná existencia podielového spoluvlastníctva žalobkyň 1/, 2/ k pozemku, ktorým sú nehnuteľnosti žalobkyň dosiahnuteľné alternatívnym spôsobom, oprávňuje žalobkyne na užívanie predmetného pozemku parc. EKN č. XXXX/XX v zmysle vlastníckych oprávnení, teda na využívanie prístupu porovnateľným spôsobom, akým by využívali žalobkyne pozemok žalovaného, teda

na prechod a prejazd. Žalobkyne by tak na prístup k pozemku nepotrebovali tvrdý súhlas ostatných spoluvlastníkov dotknutého pozemku parcely registra „E“, keďže právo užívať vec (nehnuteľnosť) i uvedeným spôsobom t.j. prechodom a prejazdom, žalobkyniam 1/, 2/ vyplýva z triedy vlastníckych opatrení, ktoré im už v súčasnosti patria. Zároveň v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa 3/ nemala súhlas (čo i len konkludentný) od ostatných podielových spoluvlastníkov parcely E KN XXXX/XX, resp. že by jej v možnosti prechodu po uvedenom pozemku bolo bránené.

17. V konaní pred súdom prvej inštancie sa zároveň vykonanou ohliadkou nepreukázalo, že by pre potreby zabezpečenia prístupu k nehnuteľnostiam žalobkyň bolo nevyhnutné vykonať na uvedenom alternatívnom pozemku, patriacom i žalobkyniam 1/, 2/ nejaké úpravy (stavebné úpravy, zmena charakteru čo i len časti uvedeného pozemku), ktoré by si vyžadovali súhlas ostatných spoluvlastníkov, keď súd prvej inštancie ohliadkou zistil, že predmetný pozemok je schodný, ale i zjazdový po celej dĺžke potrebnej pre prístup k nehnuteľnostiam žalobkyň a to krajom tejto parcely, pričom prístup by sa realizoval rovnakým spôsobom po trávnej ploche, ako by tomu bolo v prípade užívania pozemku žalovaného. V konaní bola preukázaná i tá skutočnosť, že žalobkyne tak v súčasnosti i konajú, t.j. na prístup k svojim nehnuteľnostiam využívajú i parcelu E KN XXXX/XX, a to i osobným motorovým vozidlom žalobkyne (osobné motorové vozidlo zn. K.), resp. tak konajú, keď nemôže prechádzať po pozemku žalovaného.

18. V podanom odvolaní žalobkyne tiež namietali užívanie zisteného alternatívneho pozemku nájomcov M. J. E., ktoré má v príslušnej dotačnej inštitúcii nahlásenú hranicu užívania a poberanie poľnohospodárskych dotácií na časť alternatívnej parcely. Taktiež žalobkyne zvýraznili, že M. J. E., ako nájomca a zároveň ako jeden zo spoluvlastníkov, vyjadrilo písomne nesúhlas so zmenou užívania alternatívneho pozemku.

18.1 I uvedenou argumentáciou sa už zaoberal súd prvej inštancie a konštatoval, že využívanie alternatívneho pozemku jeho krajnou časťou, ktorého sú žalobkyne 1/ a 2/ podielové spoluvlastníčky, nijakým spôsobom nezasiahne ani do výkonu práva ostatných podielových spoluvlastníkov, resp. do výkonu nájomného práva M. J. E., keď uvedenej otázke venoval súd prvej inštancie ods. 56. odôvodnenia rozsudku.

18.2 Tu súd konštatoval, že žalobkyne nepreukázali tvrdenie, že alternatívna parcela E KN XXXX/XX je v celosti v dlhodobom prenájme M. J. E.. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že časť parcely E KN XXXX/XX, cez ktorú majú zabezpečený prístup k dotknutým stavbám žalobkyne, neužíva M. J. E., ale L. H., bytom E. XXX, ktorý je rovnako jedným zo spoluvlastníkov tejto parcely, tak ako to vyplýva z jeho vyjadrenia zo dňa 20.05.2022, ktoré v konaní predložil žalovaný a ktorý navyše zabezpečuje starostlivosť o tento prístup tak, že v zimnom období realizuje vyhrnutie snehu mechanizmami. L. H. sa zároveň v konaní vyjadril, že súhlasí s tým, aby časť tejto parcely ako prístup využívali žalobkyne k dotknutým stavbám. Žalobkyne tak v konaní pred súdom prvej inštancie nepreukázali, že práve tá časť parcely E KN XXXX/XX, cez ktorú je možný prístup k predmetným nehnuteľnostiam je v obhospodarovaní M. J. E., pričom v konaní pred odvolacím súdom žalobkyne zduplikovali argumentáciu použitú pred súdom prvej inštancie, ku ktorej už súd prvej inštancie konštatoval ním prijatý záver. O nesprávnosti uvedeného záveru súdu prvej inštancie žalobkyne v odvolacom konaní nepredložili žiadny dôkaz, ktorý by odôvodňoval zmenu alebo zrušenie odvolaním napadnutého rozhodnutia.

19. Pokiaľ v podanom odvolaní žalobkyne tiež namietali, že súd prvej inštancie opomenul vziať do úvahy tú skutočnosť, že v prípade sporného pozemku ide o rovinu, pričom alternatívny pozemok má vysokú stúpavosť preukázanú na ohliadke a v danom kontexte „je potom nutné posúdiť, či na základe všetkých okolností prípadu, či nie je zriadenie prístupu (cesty) spojené s neprekonateľnými prekážkami, ako napr. získať súhlas nadpolovičnej väčšiny 150 vlastníkov podielov zisteného alternatívneho prístupu“.

20. K uvedenej argumentácii odvolací súd opätovne zvýrazňuje, že žalobkyne v odvolaní konštatujú a navodzujú iný záver ohľadom charakteru resp. prevýšenia (stúpavosti) terénu, po ktorom vedie alternatívny prístup, než aký zistil a konštatoval súd prvej inštancie pri ohliadke na mieste samom. Súdom prvej inštancie dospel pri posúdení sklonu, resp. stúpavosti terénu alternatívneho prístupu k záveru o vzájomnej porovnateľnosti alternatívneho prístupu a sporného pozemku, keď sám po vzhliadnutí konštatoval približne rovnaký, resp. podobný sklon a miestnym zisťovaním sa zamerával a sám posúdil i tú okolnosť, či je uvedená alternatívna možnosť prístupu nie len schodná ale i zjazdová osobným motorovým vozidlom, pričom na základe skutočností zistených ohliadkou súd prvej inštancie vyhodnotil,

že alternatívny prístup je i v zimnom období zjazdny bežným osobným motorovým vozidlom (nie štvorkolkou) a zároveň zistil, že uvedený prístup k nehnuteľnosti po parcele E KN už žalobkyne využívajú svojim motorovým vozidlom, o čom svedčila v konaní fotodokumentácia predložená žalovaným. Súd prvej inštancie v danej veci tak správne a veľmi vhodne pristúpil k nariadeniu a vykonaniu obhliadky (nehnuteľností), nakoľko práve uvedeným dôkazným prostriedkom sám získal priame poznatky o skutočnostiach významných pre rozhodnutie a tvrdenia sporových strán verifikoval sám na mieste samom vzhľadnutím a objektivizoval tak zisťovaný skutkový stav. O vykonanej obhliadke súd vyhotovil i záznam (zápisnicu) a z uvedenej bola vyhotovená i fotodokumentácia, ktorá je obsahom súdneho spisu a z ktorej rovnako odvolací súd nemôže prisvedčiť tvrdeniam žalobkyň o neprimeranej stúpavosti terénu v časti alternatívneho prístupu. Z fotodokumentácie z vykonanej obhliadky nevyplýva, že by čo i len časť alternatívneho prístupu po pozemku na parc. registra E KN (jeho krajinou časťou) bola nezjazdna napr. v prípade nepriaznivého počasia (za mokra) alebo po napadnutí snehu. Z vyhotovených a priložených fotografií možno v prípade oboch porovnávaných prístupoch konštatovať, že sa jedná o prístup po trávnej ploche s miernym stúpaním.

21. Rovnako je nutné reagovať na odvolaciu námietku o tom, že „je potrebné zvážiť, či nie je zriadenie cesty spojené s neprekonateľnými prekážkami, ako napr. získať súhlas nadpolovičnej väčšiny 150 vlastníkov na účely zmeny užívania pozemku a vybudovania cesty“.

21.1 V tejto súvislosti sa žiada zvýrazniť, že predmetom konania je zriadenie práva vecného bremena, t.j. rozhodnutie o konštituovaní právneho titulu na pre výkon práva prechodu a prejazdu po pozemku žalovaného označenom žalobkyňami, ktorého výsledok nemožno stotožňovať so zriadením cesty v stavebnotechnickom zmysle, ako to majú na mysli žalobkyne v podanom odvolaní. V prípade úspechu žaloby o zriadenie vecného bremena, by bolo žalobkyňam umožnené výlučne využívať presne vymedzenú časť pozemku na prístup k svojim domovým nehnuteľnostiam vymedzeným spôsobom (pešo alebo motorovými vozidlami) a žalobkyne by i v prípade vyhoveniu žaloby neboli povinné a ani oprávnené zriadiť na predmetnom pozemku cestu. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil porovnateľnosť pozemkov a zároveň ich schodnosť a zjazdnosť v stave takom, v akom v súčasnosti sú, v akom ich vzhliadol, a to bez potreby zmeny charakteru pozemku alebo nutnosti vybudovania cesty po alternatívnom pozemku. Pokiaľ sú nehnuteľnosti žalobkyň dosiahnuteľné i po inom alternatívnom pozemku za rovnakých alebo obdobných podmienok, aké sú v prípade prístupu cez pozemok žalovaného, potom žalobkyne nedôvodne argumentujú „s nutnosťou zriadenia cesty“.

22. Zároveň, ako už bolo uvedené vyššie, keďže žalobkyne 1/ a 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi predmetného alternatívneho pozemku, právo užívať predmetný pozemok im vyplýva priamo z rozsahu vlastníckeho oprávnenia v ich spoluvlastníckom podiele a na užívanie nepotrebujú súhlas ostatných spoluvlastníkov pozemku. Pokiaľ žalobkyne používajú termín „zriadenia cesty“ na alternatívnom pozemku, takúto nutnosť nezistil súd prvej inštancie a v prejednávanej veci tak nebolo zistené a konštatované, že alternatívny prístup by bol možný, využiteľný a prichádzal by v úvahu, len v prípade zriadenia, resp. vybudovania cesty, hoci len vysypaním štrku, resp. len po vykonaní určitých terénnych či stavebných úprav. Súd prvej inštancie zistil a konštatoval, že ako pozemok žalovaného, tak i alternatívny pozemok vedúci krajom parcely E KN XXXX/XX, sú v aktuálnom stave porovnateľné, schodné a zjazdné a obidva dokážu zabezpečiť prístup k nehnuteľnostiam žalobkyň. Preto uvedená odvolacia námietka žalobkyň o neprekonateľných prekážkach pri získaní súhlasu nadpolovičnej väčšiny 150 vlastníkov so zriadením cesty, nie je dôvodná a spôsobilá privediť zmenu rozhodnutia.

23. Pokiaľ však žalobkyne sledujú otázku zabezpečenia kvalitnejšieho, pohodlnejšieho prístupu po určitým spôsobom upravenom povrchu (teréne), uvedené je už otázkou skvalitnenia už v súčasnosti existujúceho a využiteľného prístupu, ktorá však nepredstavuje kritérium svedčiace pre zásah do vlastníckeho práva inej osoby v podobe zriadenia vecného bremena. Inými slovami je možné povedať, že pokiaľ majú žalobkyne možnosť prístupu k nehnuteľnosťami po pozemku resp. pozemkoch ktorými sú podielovými spoluvlastníkmi (žalobkyne 1/ a 2/) a tieto nadväzujú na verejnú komunikáciu, nie je dôvodom pre zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu ani tá prípadná okolnosť, že sklon terénu po pozemku žalovaného je miernejší, prístup je tak pohodlnejší a jednoduchší, bez potreby akýchkoľvek úprav terénu. Ako správne uviedol súd prvej inštancie a poukázom na existujúcu judikatúru: relevantným pre zriadenie vecného bremena zo zákona nie je ani zabezpečenie pohodlnejšieho alebo hospodárnejšieho prístupu vlastníka k stavbe.

24. V súdnej veci tak nebola naplnená tá premisa ust. § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, pre zriadenie vecného bremena v prospech vlastníka stavby, že „prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak“. Na základe vykonaného dokazovania bolo v prejednávanej veci zistené, že prístup k nehnuteľnostiam žalobkýň je možné zabezpečiť inak a to po pozemkoch, ktoré sú dokonca v podielovom spoluvlastníctve žalobkýň 1/, 2/ a ktoré sú dostupné z verejnej komunikácie.

25. S poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobkýň 1/ až 3/ dôvodné nie je a z dôvodu vecnej správnosti rozsudok súdu prvej inštancie v jeho meritórnom výroku I. potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

26. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie o trovách prvoinštančného konania, ktorým súd prvej inštancie uložil žalobkyniam 1/ až 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov. Vzhľadom na skutočnosť, že žaloba žalobkýň 1/ až 3/ bola v celom rozsahu zamietnutá ako nedôvodná, procesný úspech v konaní pred súdom prvej inštancie tak v celom rozsahu prináleží žalovanému, v konaní zastúpenému právnym zástupcom z radu advokátov. Správne teda súd prvej inštancie uložil povinnosť náhrady trov konania procesne neúspešným žalobkyniam 1/ až 3/ podľa ustanovenie § 255 ods.1 CSP. Z dôvodu vecnej správnosti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie i v závislom výroku o trovách prvoinštančného konania.

27. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalobkýň 1/ až 3/, tieto neboli úspešné ani z časti, keďže odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. V odvolacom konaní tak bol procesne úspešnou stranou sporu v celom rozsahu žalovaný, ktorý bol v odvolacom konaní zastúpený právnym zástupcom a k odvolaniu žalobkýň, ako i k neskorším vyjadreniam sa prostredníctvom právneho zástupcu i vyjadroval, s čím žalovanému preukázateľne vznikli v súvislosti s odvolacím konaním trov. Odvolací súd preto povinnosť náhrady trov odvolacieho konania uložil žalobkyniam 1/ až 3/ podľa § 255 ods. 1 CSP s poukazom na celkový procesný úspech žalovaného 1/ v odvolacom konaní.

28. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolaateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).